

## SKAL SAUENÆRINGEN HA VETORETT I ROVDYRSPØRSMÅLET?

Jordbruket har de siste årene gjennomgått en rask utvikling mot færre og mer effektive jordbruksbedrifter. Denne utviklingen har skjedd uten at jordbruksarealet i drift er blitt særlig mindre. De siste tretti årene har årsverk utført i jordbruket blitt mer enn halvert, men gjennomsnittlig jordbruksareal pr. jordbruksbedrift har økt fra 76 til 218 dekar.

I samme periode har produksjonen av kjøtt økt med 75 prosent mens melkeproduksjonen har gått ned med ca. 15 prosent. Selvforsyningsgraden har vært nesten uendret og ligger på ca 50%

Totalt ble det i 2009 produsert ca. 320 000 tonn kjøtt, hvorav 25 000 tonn var fårekjøtt. Det vil si at hver sauebonde i snitt produserte knapt 1700 kg kjøtt. Jeg har ikke greid å finne ut av hvor stor del av BNP de jordbruksbedriftene som driver med sau står for, men i en sammenheng der sauebøndene står for 7,8% av den totale kjøttproduksjonen, forstår man at fårekjøtt i en nasjonal sammenheng har en helt marginal betydning for landets økonomi. Man skal i denne sammenheng også huske på at jordbruk er mer enn kjøttproduksjon. Av de 0,3 % (BNP) landbruket står for, er også korn-, potet-, grønnsakproduksjon med. Argumenter om at produksjon av fårekjøtt er viktig i en nasjonaløkonomisk sammenheng faller dermed uten mer diskusjon.

I 2010 var det som nevnt 14 300 bruk som drev med sau. Langt fra de fleste har dette som hovedinntektskilde. Av Norges 5 millioner innbyggere bor ca 1000 000 utenfor byer og tettsteder. Dette betyr at de som bor på steder som Koppang, Dombås og Gran IKKE er med i den ene millionen.

Hvis vi regner med at det på hver gård der de driver med sau bor 3 personer, betyr det at det er ca 43 000 personer som på et eller annet vis; helt eller delvis lever av sauedrift. Disse utgjør dermed 4,3 prosent av de som bor i grisgrendte strøk.....og da tillater jeg meg å spørre. Betyr avvikling av sauedriften slik den er i dag at landsbygda avfolkes?

Mange som driver med sau ville sikkert fortsatt med sauedrift, men etter en økologisk bærekraftig metode. Noen ville funnet en annen næringsvei og noen ville "flytte til Koppang". Selvfølgelig er avfolking av bygdenorge et problem som man skal ta alvorlig, men å bruke argumenter om at sauedrift er avgjørende i en fraflyttingssammenheng blir bare tull.

I debatten om rovdyrenes utbredelse i Norge benyttes hensynet til sauenæringen som et av de viktigste årsakene til at rovdyrene skal fjernes. Da må man spørre seg om det virkelig skal være slik at en så liten minoritet skal ha en slags vetorett i spørsmålet om rovdyrenes utbredelse og antall? Dette er rett og slett et demokratisk misfoster som politikerne ikke tør å sette tenna i. Hvorfor? Jo fordi bønder og samer har fått særrettigheter som noen tror de har hevd på. Hva skal vi tro? Er de menneskene som driver denne næringen så dumme og tafatte at de ikke kan greie seg uten særrettigheter? Alle vet at jordbrukere er minst like dyktige som alle andre

og mange har arbeidsdager som er så lange at arbeidstilsynet ville fått hjertinfarkt hvis de hadde undersøkt arbeidstiden på noen gårder.

Uansett finner jeg ingen argumenter for at minoriteter skal ha slik makt. Når ca. 85 % av befolkningen sier de vil ha en levedyktig rovdyrbestand må det tas hensyn til og praktisk politikk må tilpasses dette faktum. Norske politikere har en lei tendens til å misforstå hva demokrati er. Når vi vet at en finnmarksstemme til Stortingsvalget veier 2,5 ganger mer enn en vestfoldstemme kaller jeg det for misforstått demokrati.

Skrevet av Arve Bjørnli

Kilde: <http://www.ssb.no/jordbruk/>